

Uge 20

Kapitel 2: Daglig arbejdstid

Valget af daglig arbejdstid på det enkelte arbejdssted er et resultat af mange faktorer.

I arbejdstidsaftalerne står således:

	<u>Kommunerne</u>	<u>Regionen</u>
Daglig arbejdstids længde	<p>§ 4 stk. 2 Længden af en normaltjeneste aftales lokalt. Kan der ikke opnås enighed, kan den daglige arbejdstid udgøre mellem 5 og 10 timer.</p> <p>For deltidsansatte med mindre end gennemsnitlig 30 timers ugentlig arbejde, er der ikke fastsat en nedre grænse.</p>	<p>§ 5 stk. 1 Den daglige normaltjeneste kan udgøre mellem 5 og 12 timer jf. dog stk. 2.</p> <p>For deltidsansatte er der ikke fastsat en nedre grænse, dog har deltidsansatte med 30 timer eller mere samme nedre grænse som fuldtidsansatte.</p> <p>Stk.2</p> <p>Normaltjeneste kan udgøre mindre end 5 timer i tilslutning til fridøgn og anden frihed, såfremt tjenesten fortrinsvis anvendes til afspadsering.</p>

Når daglig arbejdstid skal fastlægges - eller, når der er et ønske om at ændre daglig arbejdstid - bør det være på baggrund af en analyse af opgaver og arbejdsgange for sygeplejersker og heraf følgende fastlæggelse af behov for sygeplejersker i det pågældende område (daglig fremmødeprofil).

En tilbagevendende diskussion er anvendelse af lange vagter - i kommunerne op til 10 timer og i regionalt regi op til 12 timer.

Ønsket om lange vagter startede oprindeligt som en metode til at nedbringe antal weekendvagter for den enkelte sygeplejerske - men det har selvfølgelig en "pris". Det er i forhold til lange weekendvagter dokumenteret, at sygeplejersker oplever sig selv mere trætte, når de starter på en "lang vagt", og at de oplever at få mindre nytte af fritiden i den pågældende weekend.

Her taler vi om sygeplejersker, der som udgangspunkt - og når undtages pause - vil være aktive i hele vagten. Lange vagter giver derfor en række problemstillinger i forhold til arbejdsmiljøet.

Medfører "lange vagter" generelt øget sygelighed på arbejdspladsen? Hvordan påvirker lange vagter den enkeltes helbred? Tages der hensyn til øget cancerrisiko for nattevagter? Betyder lange vagter, at nogen ansatte "tvinges" ud af afdelingen? Tager vi hensyn til anbefalinger om planlægning af natarbejde?

Narfe-anbefalingerne

En gruppe arbejdsmedicinere under Dublin-instituttet står bag nedenstående anbefalinger om tilrettelæggelse af natarbejde:

1. Formindsk fast natarbejde
2. Reducer antallet af nattevagter i træk: Der bør kun arbejdes 2-4 i træk
3. Undgå korte intervaller (7, 8 eller 10 timer) mellem to vagter
4. Planlæg systemet så det indeholder flest mulige friweekender
5. Undgå lange vagter
6. Tilpas vagtlængden til arbejdskravene
7. Overvej kortere natskift
8. Roter med uret (morgenvagt, så eftermiddagsvagt og nattevagt)
9. Begynd ikke morgenvagten for tidligt
10. Gør tidspunkterne for vagtskifte fleksibelt, hvis det er muligt
11. Bevar et regelmæssigt skiftesystem
12. Tillad mulighed for individuel fleksibilitet
13. Begræns afvigelser fra det planlagte skiftesystem
14. Informer i god tid om skifteplanen og eventuelle afvigelser herfra

Disse anbefalinger er også kendt som Narfe-anbefalingerne, fordi de indgik i et arbejdstidsprojekt - Narfe-projektet ved Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Sygehus.

Og nu hører vi også ønsker om "lange vagter" – også i forhold til hverdagsarbejdet – og om ønsker til vagter ud over arbejdstidsaftalens bestemmelser.

Vidste du?

Undersøgelser fra DSR's analyser af sygeplejersker arbejdsmiljø, trivsel og helbred har vist, at der er sammenhæng mellem den grad af indflydelse sygeplejersker har på deres arbejdsplan og deres gennemsnitlige sygefravær.

Sygeplejersker med stor indflydelse på planlægningen af deres arbejdsplan, har lavere sygefravær end de af deres kolleger, der har lav indflydelse på planlægningen.

Indflydelse på planlægning af arbejdsplan og gennemsnitlige sygefravær seneste år.

	<i>Meget indflydelse</i>	<i>En del indflydelse</i>	<i>Moderat indflydelse</i>	<i>Lidt indflydelse</i>	<i>Ingen indflydelse</i>	<i>Total</i>
<i>Sygeperioder</i>	1,66	1,81	1,97	2,06	2,09	1,92
<i>Sygedage</i>	5,69	6,31	6,64	6,68	8,18	6,55

Note: N=2683, basissygeplejersker i arbejde, der ikke havde over 60 sygedage de pågældende år. Der er signifikant forskel på både sygeperioder og sygedag over indflydelse på planlægning af arbejdsplan, $p < 0,05$

Kilde: SATH 2007

Samme undersøgelse peger på, at der er en sammenhæng mellem sygeplejerskers indflydelse på planlægningen af deres arbejdsplan og deres forventede tilbagetrækningsalder.

Sygeplejersker med stor indflydelse på deres arbejdsplan forventer generelt set, at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet senere end sygeplejersker med en lav grad af indflydelse på deres arbejdsplan.

Indflydelse på planlægning af arbejdsplan og forventet tilbagetrækningsalder blandt 45-55 årige

<i>Hvornår regner sygeplejersker med at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet?</i>	<i>Meget indflydelse</i>	<i>En del indflydelse</i>	<i>Moderat indflydelse</i>	<i>Lidt indflydelse</i>	<i>Ingen indflydelse</i>	<i>Total</i>
<i>62 år eller senere</i>	48 %	53 %	41 %	41 %	13 %	44 %
<i>Før 62 år</i>	52 %	47 %	59 %	59 %	87 %	56 %
<i>Total</i>	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Note: N=743, basissygeplejersker i arbejde mellem 45-55 år.

Der er signifikant forskel på forventet tilbagetrækningsalder og indflydelse på planlægningen af arbejdsplan, $p < 0,05$.

Kilde: SATH 2007

Spørgsmål til debat:

- *Hvordan ser den ideelle arbejdsplan ud for jer hver især – og hvordan kan I i fællesskab komme tættere på at imødekomme dette?*
- *Er jeres arbejdsplaner hensigtsmæssige ift. patienternes behov?*
- *Er jeres arbejdsplaner hensigtsmæssige ift. spidsbelastningsperioderne på arbejdspladsen?*
- *Hvad kan I rent praktisk gøre for at få mere indflydelse på jeres arbejdsplaner?*
- *Hvad kan I gøre for at overholde NARFE-anbefalingerne om tilrettelæggelse af natarbejde i forhold til den gode nattevagt?*
- *Hvilke overvejelser gør I jer på jeres arbejdsplads, for at passe på jer selv og hinanden på langt sigt i forhold til risiko for cancer, som følge af nattevagter?*
- *Matcher mængden af opgaver og mængden af personale hinanden på alle tidspunkter af døgnet? Er der i givet fald opgaver eller personaleressourcer, der skal flyttes rundt?*